

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จริยธรรมเป็นหลักความประพฤติที่ช่วยชี้นำให้บุคคลดำเนินชีวิตอยู่บนหลักของความถูกต้องดีงาม และมีระเบียบแบบแผนตามวัฒนธรรมของสังคม อีกทั้งยังเป็นเครื่องโน้มน้าวขัดเกลาให้บุคคลมุ่งกระทำความดี ละเว้นความชั่ว และบำเพ็ญตนให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น จริยธรรมจึงนับเป็นรากฐานของคนในทุกสังคม เพราะนอกจากจะนำมาซึ่งการมีมาตรฐานที่ชัดเจนต่อความผิดชอบชั่วดี แล้วยังทำให้คนตัดคดีบนพื้นฐานความถูกต้องมีเหตุ มีผล และเห็นคุณค่าของความดีงาม แต่ในทางตรงกันข้ามเมื่อคนขาดจิตสำนึกทางจริยธรรมจะทำให้ไม่เห็นความถูกต้อง แต่จะเห็นประโยชน์และความต้องการของตนอันนำมาซึ่งความเบียดเบียน เอารัดเอาเปรียบผู้อื่นการศึกษาจริยธรรมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างและพัฒนาบุคคลให้มีจิตใจที่ดีงาม มีความสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นอันจะส่งผลต่อสังคมประเทศชาติโดยรวมต่อไป จริยธรรมจึงเป็นเสมือนเครื่องคุ้มครองโลก คุ้มครองให้บุคคลปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม และถ้าหากโลกปราศจากจริยธรรมแล้วก็เสมือนกับไม่มีเครื่องมือหรือกลไกที่จะควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ซึ่งจะทำให้เกิดความสับสนวุ่นวายไม่มีที่สิ้นสุด

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันปัญหาเรื่องจริยธรรมกำลังเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งอันเป็นผลมาจากการพัฒนาประเทศในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนามุ่งเน้นวัตถุหรือเรื่องทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการรับวัฒนธรรมระหว่างประเทศอย่างมากมาย ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนในสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเกิดความไม่สมดุลระหว่างความเจริญทางด้านวัตถุกับความเจริญทางด้านจิตใจของประชาชน เกิดค่านิยมยกย่องวัตถุเงินทองมากกว่าคุณงามความดีของบุคคลรวมทั้ง

ความสุขทางจิตใจ สภาพสังคมจึงเต็มไปด้วยปัญหาต่าง ๆ มากมาย เกิดปรากฏการณ์ของพฤติกรรมความด้อยทางจริยธรรมและมีวิธีการดำเนินชีวิตที่แก่งแย่งแข่งขันชิงดีชิงเด่น และเอาโรคเอาเปรียบกันมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ได้มากซึ่งวัตถุนิยมปรากฏการณ์ดังกล่าว มีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น (ชนันทิพย์ จันทรโสภา, 2550) ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่กล่าวถึง สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศว่า ประเทศกำลังเผชิญกับสภาวะค่านิยมที่เสื่อมถอยและประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทย มีความเป็นวัตถุนิยม ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่เสื่อมถอยลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่น มุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจ ไม่ตรีน้อยลง แก่งแย่ง เอาโรคเอาเปรียบ ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, หน้า 4)

ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงควรพิจารณาอย่างเจาะจงลงไป ถึงการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของบุคคล ทั้งในระบบและนอกระบบการศึกษา ทั้งนี้ เพราะความมีจริยธรรมของบุคคลเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญมากทั้งในส่วนตน และส่วนรวม เป็นปัจจัยพื้นฐานในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของมนุษย์ ช่วยให้สังคม มีความสงบเรียบร้อยก้าวไปสู่การพัฒนาอย่างสร้างสรรค์ มีระบบระเบียบและนำไปสู่ความยั่งยืนต่อไป ดังที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไว้ว่า ต้องพัฒนาระบบและกลไกการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสร้างความเป็นธรรม ในการเข้าถึงทรัพยากร ควบคู่ไปกับปลูกจิตสำนึก ค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559, หน้า 7)

ปัญหาสำคัญด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นในประเทศไทย คือ ปัญหาความไม่ซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ไม่โปร่งใส ไม่สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของปัญหา

การทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งหน่วยงานราชการต่าง ๆ และผลพวงจากการที่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ ทำให้การพัฒนาประเทศเป็นไปด้วยความล่าช้าและทำให้เกิดต้นทุนที่สูงมากกว่าที่ควรจะเป็นในการพัฒนาประเทศ (มนตรี กวีนิฏฐยานนท์, 2554)

เมื่อก้าวถึงหน่วยงานทางการปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ตำรวจ เป็นอาชีพหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อสังคม เพราะตำรวจ คือ ผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ได้ด้วยความสงบสุขและปลอดภัยโดยการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม รักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมและชุมชน รักษาความมั่นคงภายในตลอดจนการให้บริการและความช่วยเหลือประชาชน (วิจิตร ชาติกิจเจริญ, 2543, หน้า 2) ดังมีคำกล่าวว่า “ตำรวจเป็นสายธารเบื้องต้นแห่งความยุติธรรม” ทั้งนี้ เพราะตำรวจ คือ ผู้มีบทบาทความรับผิดชอบพื้นฐานที่จะเสริมสร้างความถูกต้องชอบธรรมในสังคมที่มีความใกล้ชิดและมีโอกาสสัมผัสกับประชาชนมากที่สุด การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจึงจำเป็นต้องมีจริยธรรม คุณธรรม มโนสำนึกรับผิดชอบต่ออุดมการณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ยึดถือด้วยบทกฎหมายเป็นหลัก ตลอดจนต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเพียรพยายาม ความอดทน และจิตใจที่ยึดมั่นในอุดมคติอย่างมั่นคงจึงจะสามารถนำความสงบสุขสู่สังคมได้ ดังพระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานแก่ว่าที่ร้อยตรีที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจปีการศึกษา 2528 ดังนี้ (คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ, 2539, หน้า 94-95)

ปัจจุบันนี้มีเหตุหลายอย่างทำให้ตำรวจต้องรับภาระหนักยิ่งขึ้นในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองโดยเฉพาะในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม และการต่อต้านศัตรูผู้บ่อนทำลายความมั่นคงของประเทศชาติในรูปแบบต่าง ๆ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์แต่ละคน จึงต้องมีความรู้ความสามารถสูง และต้องรู้จักใช้ความรู้ความสามารถนั้นอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับสถานการณ์ นอกจากความรู้และความสามารถแล้ว ทางด้านจิตใจตำรวจก็จำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมเป็นพิเศษ ให้มั่นคงและแข็งแกร่งถึงขนาด เพื่อจักได้สามารถอดทน และอดกลั้นต่อความลำบาก ทุกอย่างรวมทั้ง

อามิสตินจ้าง และเครื่องเขี้ยววนให้ประพุดติผิดต่อหน้าที่ด้วย มิฉะนั้น จะไม่อาจรักษาความสุจริตยุติธรรมและวินัยอันดีงามซึ่งเป็นคุณสมบัติหรือ ความดีของตำรวจไว้ให้เหนียวแน่นตลอดไปได้

จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย และการได้รับการฝึกฝนให้สามารถ อดทนต่อความยากลำบาก รวมทั้งอามิสตินจ้างและเครื่องเขี้ยววนต่าง ๆ เนื่องจากงานของ ตำรวจเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายในการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด และการบริการประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น การอำนวยความสะดวกด้านการจราจร การอำนวยความสะดวก ด้านเอกสารที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น การทำงานที่จำเจ และในบางครั้งมีความกดดันทั้งจาก ผู้บังคับบัญชาและประชาชน รวมทั้งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสำนักงานตำรวจ- แห่งชาติและบทบัญญัติของกฎหมายทำให้ตำรวจจะต้องใช้วิจารณญาณในการปฏิบัติหน้าที่ อยู่ตลอดเวลา (เอื้อจิตต์ ตรีเพชร, 2545) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดบางครั้ง อาจถูกมองว่า ขาดหลักเมตตาธรรม แต่ถ้าปล่อยปละละเลยในบางเรื่องก็อาจถูกมองว่า ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ได้ ตำรวจจึงต้องตระหนักในเจตนารมณ์ของผู้ออกกฎหมาย ที่ต้องการให้เกิดความสงบสุขและความเป็นธรรมแก่ประชาชนและสังคมซึ่งสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติได้มีความตระหนักในเรื่องเหล่านี้ จึงได้มีการวางระเบียบการตำรวจ เกี่ยวกับคดีเล่ม 1 (ฝ่ายวิชาการสูตรไพศาล, 2532, หน้า 2) ว่า “โดยเหตุที่ตำรวจต้อง ปฏิบัติหน้าที่ในด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย รักษากฎหมายและบำบัดทุกข์ บำรุงสุข ให้แก่ประชาชน อันเป็นงานสำคัญเช่นนี้ จำเป็นต้องจัดให้ตำรวจมีคุณธรรม มีความรู้ดี มีความประพฤติดี มีกำลังร่างกายแข็งแรง มีความกล้าหาญ อดทน และมีวินัยดี เพื่อให้ สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ผลดี สมความมุ่งหมายของทางราชการ ทั้งจัดให้ตำรวจเป็น บุคคลที่น่ารักใคร่นับถือของประชาชนด้วย มิฉะนั้นก็จะไม่สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับ มอบหมายให้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี” ความสำคัญของบทบาทภารกิจของตำรวจดังกล่าว ผู้บริหารในระดับสูงต่างก็พยายามปลุกฝังให้ตำรวจมีจริยธรรมจรรยา โดยมีการบรรจุ การเรียนการสอนวิชาจริยธรรมตำรวจไว้ที่โรงเรียนนายร้อยตำรวจสำหรับนักเรียน นายร้อยตำรวจชั้นปีที่ 1 ทั้งนี้ เพื่อให้นักเรียนนายร้อยตำรวจที่จบการศึกษาออกไป

ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในภาวะเบียด ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด ทำหน้าที่ปกป้องสังคม บำบัดทุกข์ บำรุงสุขให้กับประชาชนและมีจิตใจอ่อนโยน มีความเมตตากรุณาเป็นคุณธรรมประจำใจ

แม้ว่างานตำรวจจะเป็นงานที่มีความยากลำบากตำรวจทุกคนจะต้องทุ่มเทร่างกาย และแรงใจในการปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายมาก แต่อาชีพตำรวจก็ตกเป็นเป้าของการถูกโจมตี วิพากษ์วิจารณ์อยู่เสมอ ทั้งนี้ เนื่องจากสาเหตุของการประพบัติ ปฏิบัติที่ผิดพลาดหรือบกพร่องของข้าราชการตำรวจเอง และทั้งจากปัญหาความขัดแย้งกับบุคคล ที่สูญเสียผลประโยชน์จากการทำสิ่งที่ไม่ถูกต้อง รวมถึงความเข้มงวดตามกฎหมายของ ข้าราชการตำรวจเองซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานกำลังพล, 2553) ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2552 พบว่า ข้าราชการตำรวจกระทำผิดวินัยและถูกลงโทษ ใน 10 เรื่อง คือ ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ละทิ้งหน้าที่ การพนัน ยาเสพติดให้โทษ ทำให้ ทรัพย์สินเสียหาย ปฏิบัติตนไม่เหมาะสม ความผิดเกี่ยวกับอาวุธปืน การพนัน และ บกพร่องต่อหน้าที่ซึ่งล้วนมีความเกี่ยวข้องกับคุณธรรม จริยธรรมของตำรวจทั้งสิ้น โดยในปี พ.ศ. 2552 มีข้าราชการตำรวจตั้งแต่ระดับพลตำรวจตรี ลงมาถึง ระดับพลตำรวจ กระทำผิดวินัย ถึง 13,828 คดี

สภาพปัญหาด้านวินัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สังคีต พิริยะรังสรรค์ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2539) เกี่ยวกับเศรษฐกิจนอกระบบกับนโยบายสาธารณะและ ได้ข้อสรุปที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมของตำรวจไว้ว่า พฤติกรรมการทำผิดวินัย ของตำรวจส่วนใหญ่ในสังคมมักเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ มีพฤติกรรมคอร์รัปชั่น ทั้งเปิดเผยและแอบแฝง โดยเฉพาะแหล่งอบายมุขต่าง ๆ เกิดขึ้นและคงมีได้เพราะ ได้รับการสนับสนุนจากตำรวจ โดยที่ตำรวจมีส่วนได้ส่วนเสียเพราะต้องการเงินไปเป็น งบประมาณในการปฏิบัติงาน ทำให้สามารถปฏิบัติงานได้คล่องตัวมากขึ้น ส่วนงานวิจัย ของสุพจน์ จุนอนันตธรรม (2547) ศึกษาเรื่อง การทุจริตและประพบัติมิชอบในหน่วย ราชการไทย กรณีศึกษาสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า รูปแบบการทุจริตคอร์รัปชั่น และ ประพบัติผิดจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเริ่มต้นจากการเรียกเก็บค่าตอบแทนจากตู้แดง สถานบริการ ม่านรูด ร้านทอง ร้านสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์ โรงงาน ยักยอกของกลางและ งคเว้นการจับกุม มีการเรียกรับเงินจากบ่อน ซ่อง รับจ้างจับตัวผู้ต้องหา รับจ้างสืบสวน ส่วนตัว โต้ะรับพนันบอล รับของกำนันจากร้านค้าหนีภาษี สมคบกับแรงงานต่างด้าว

จนเว้นการจับกุมและการสร้างผู้สนับสนุนปลอมเพื่อรับส่วนแบ่ง หากพิจารณาจาก ด้านสอบสวนจะพบว่า ข้าราชการตำรวจบางส่วนไม่สอบพยาน บิดเบือนสำนวน สั่งฟ้อง ทั้งที่หลักฐานอ่อน โท่งเกลียดคดี โดยรับส่วนแบ่งจากคู่อริ และการเรียกรับเงินจากการประกันตัว รวมทั้งเรียกเก็บเงินจากวินมอเตอร์ไซค์รับจ้าง วินรถตู้ รถสองแถว ห้างสรรพสินค้า โรงแรม โรงพยาบาลเอกชน รถบรรทุกน้ำหนักเกิน เพื่อสนับสนุนงาน ด้านการจราจรและรวมไปถึงการเรียกร้องค่าคอมมิชชั่นในการประมูล ค่าธรรมเนียม ใบอนุญาตสถานบริการ การอำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ การใช้น้ำมัน ราชการและการเบิกเงินล่วงหน้าสำหรับข้าราชการตำรวจในสายงานอำนาจการ เป็นต้น

จากพฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นทำให้ตำรวจส่วนใหญ่ถูกสังคมนมองว่าเป็น องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์และมีการทุจริตคอร์รัปชันอย่างกว้างขวาง ตำรวจเริ่ม ขาดคุณธรรม จริยธรรมและไม่ได้ทำหน้าที่ของ “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ที่เป็นมิตรของ ประชาชนอย่างแท้จริง สังคมขาดซึ่งความไว้วางใจและความศรัทธาในตำรวจ จำเป็น อย่างยิ่งที่หน่วยงานตำรวจจะต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของจริยธรรม และจรรยาบรรณ ทั้งนี้ เพราะตำรวจมีหน้าที่รักษากฎหมายและใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ถือเป็นอาชีพที่สามารถให้คุณหรือให้โทษแก่ประชาชน ได้ตลอดเวลา หากตำรวจขาดจริยธรรมแล้ว ย่อมเกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับประชาชน และการยอมรับของสังคม (วิจิตร ชาติกิจเจริญ, 2543, หน้า 87) ดังนั้น สิ่งที่จะช่วยควบคุมทัศนคติและพฤติกรรม ของตำรวจทั้งใน และนอกหน้าที่ราชการ ทั้งในและนอกเครื่องแบบก็คือ จริยธรรมตำรวจ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2533, หน้า 18)

ด้วยเหตุแห่งความสำคัญของข้าราชการตำรวจในฐานะผู้มีหน้าที่ในการบริการ ประชาชนด้านอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับจริยธรรมของข้าราชการตำรวจซึ่งอยู่ในชั้นวิกฤติศรัทธาจากประชาชน จำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาและหาแนวทางการในการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจ โดยเร่งด่วน เพื่อให้ข้าราชการตำรวจเป็นผู้มีคุณธรรมและจริยธรรม สามารถปฏิบัติ หน้าที่ในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ เป็นที่ยอมรับของ ประชาชนสมกับคำว่า “ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์” ต่อไป

คำถามของการวิจัย

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำมากำหนดเป็นคำถามสำหรับการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้าราชการตำรวจมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด
2. มีปัจจัยอะไรบ้างที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
3. แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการตำรวจควรเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการตำรวจ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรมีระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานสูงกว่าข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
2. การรับรู้ทัศนคติของสังคมจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
3. การรู้จักควบคุมตนเองจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
4. การรับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

5. การมีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่ออาชีพตำรวจจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
6. ความเชื่อทางพุทธศาสนาจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
7. การปฏิบัติทางพุทธศาสนาจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
8. การดำเนินชีวิตตามวิถีทางพุทธศาสนาจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
9. พฤติกรรมการเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บังคับบัญชาจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
10. สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานที่ดีจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
11. พฤติกรรมและความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ
12. สภาพแวดล้อมในหน่วยงานเกี่ยวกับสวัสดิภาพ ความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งหาแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของตำรวจ โดยกำหนดขอบเขตเนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เนื้อหาการศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจครอบคลุม กฏ ก.ตร. ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ พ.ศ. 2551
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจ สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อายุราชการ ชั้นยศ สังกัด กลุ่มงาน ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ จำนวนบุคคลในความอุปการะ และภาระหนี้สิน

2.2 ปัจจัยด้านจิตลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย

2.2.1 การรับรู้ปทัสถานของสังคม

2.2.2 การรู้จักควบคุมตนเอง

2.2.3 การรับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู

2.2.4 ทศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ

2.3 ปัจจัยด้านความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา ประกอบด้วย

2.3.1 ความเชื่อทางพุทธศาสนา

2.3.2 การปฏิบัติทางพุทธศาสนา

2.3.3 วิถีชีวิตทางพุทธศาสนา

2.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน ประกอบด้วย

2.4.1 พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา

2.4.2 สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน

2.4.3 พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน

2.4.4 สวัสดิภาพ ความก้าวหน้าและมั่นคงในอาชีพ

ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลออกเป็น 3 กลุ่ม ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 และ 2 การศึกษาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจและการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของตำรวจ ประชากรเป้าหมายคือ ข้าราชการตำรวจสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำนวน 260,000 นาย โดยแยกเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร จำนวน 60,000 นาย และชั้นประทวน จำนวน 200,000 นาย

2. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การหาแนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานสำหรับตำรวจ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษา คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการฝึกอบรมและการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ จำนวน 5 ท่าน

ขอบเขตด้านตัวแปร

การศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ผู้วิจัยกำหนดตัวแปรในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และ 2 การศึกษาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจและการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ตัวแปรที่ศึกษา คือ

1.1 ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

1.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

2. การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

2.1 ตัวแปรพยากรณ์ คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงานที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

2.2 ตัวแปรเกณฑ์ คือ ระดับจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ

3. ตามวัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 การหาแนวทางพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานสำหรับตำรวจ ตัวแปรที่ศึกษา คือ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างวันที่ 15 มกราคม 2554 ถึง วันที่ 29 เมษายน 2554

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. จริยธรรม หมายถึง หลักที่ควรประพฤติสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์และการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม เป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุน และผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่า การกระทำนั้นเป็นสิ่งถูกต้องเหมาะสม

2. จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ หมายถึง หลักความประพฤติที่ดีงามและเหมาะสมที่ตำรวจพึงประพฤติปฏิบัติเพื่อนำมาซึ่งความเชื่อมั่น ศรัทธาและการยอมรับจากประชาชน รวมทั้งธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของข้าราชการตำรวจ และวิชาชีพตำรวจครอบคลุมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2551 อันประกอบด้วย 10 ด้าน คือ

2.1 การศรัทธายึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 การปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและการพัฒนาตนเอง

2.3 จิตสำนึกในการเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

2.4 ดำรงตนให้เกิดความศรัทธาเชื่อมั่นจากประชาชนและรักษาประโยชน์ของทางราชการ

2.5 การปฏิบัติตนในฐานะผู้บังคับบัญชา

2.6 การปฏิบัติตนในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชา

2.7 การให้บริการประชาชนด้านอำนวยความสะดวก

2.8 การเข้าจับกุมหรือระงับเหตุตามกฎหมายและการใช้อาวุธหรือใช้กำลัง

2.9 การรวบรวมพยานหลักฐาน การสืบสวนสอบสวน และการสอบ ปากคำ

2.10 การควบคุมดูแลผู้ต้องหา

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลหรือส่งผลต่อระดับการตัดสินใจใช้จริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านจิตลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา และปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน

3.1 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง องค์ประกอบหรือลักษณะเฉพาะตัวของข้าราชการตำรวจแต่ละนายซึ่งสามารถมองเห็นหรือตรวจสอบได้ ประกอบด้วย อายุ อายุราชการ ชั้นยศ สังกัด กลุ่มงาน ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ จำนวนบุคคลในความอุปการะ และภาระหนี้สิน

3.2 ปัจจัยด้านจิตลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง การรับรู้ภายในจิตใจของบุคคลเกี่ยวกับปทัสถานของสังคม การรู้จักควบคุมตนเอง การรับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ

3.2.1 การรับรู้เกี่ยวกับปทัสถานของสังคม หมายถึง การที่ข้าราชการตำรวจได้รับรู้ว่า บุคคลใกล้ชิดที่มีความสำคัญต่อเขา คือ ญาติ เพื่อนใกล้ชิด และคนในครอบครัว คิดว่าเขาควรกระทำหรือไม่ควรกระทำพฤติกรรมนั้น

3.2.2 การรู้จักควบคุมตนเอง หมายถึง การรู้จักควบคุมบังคับตนเองให้สามารถทำงานอย่างขยันขันแข็ง ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น กระทำพฤติกรรมที่พึงปรารถนา ละเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงปรารถนาได้โดยไม่ต้องอาศัยการควบคุมจากภายนอก

3.2.3 การรับรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การระลึกได้เกี่ยวกับอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยการที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กในลักษณะที่ทำให้ความรักมาก เลี้ยงดูแบบควบคุมปานกลางค่อนข้างน้อย และใช้เหตุผลในการฝึกนิสัยเด็ก มักใช้วิธีชมเชยมากกว่าการลงโทษ

3.2.4 ทัศนคติและค่านิยมในอาชีพตำรวจ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับคุณและโทษของการทำงานตำรวจ ความรู้สึกชอบ ความพอใจ ความพร้อมที่จะทำงานตำรวจด้วยความมานะบากบั่น เชื่อสัจย์ว่าสิ่งนั้นมีประโยชน์หรือมีโทษมากน้อยเพียงใด พร้อมที่จะทำงานอย่างเต็มความสามารถ การให้ความสำคัญและแสดงให้เห็นถึงความต้องการในอาชีพตำรวจ

3.3 ปัจจัยด้านความเชื่อและการปฏิบัติทางพุทธศาสนา หมายถึง การยอมรับในหลักธรรมคำสอนของพุทธศาสนา การทำดีได้ดี การทำชั่วได้ชั่ว รวมทั้งการปฏิบัติตามตามหลักพื้นฐานของพุทธศาสนา อันประกอบด้วย ความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติทางพุทธศาสนา และวิถีชีวิตทางพุทธศาสนา

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... 12 ส.ค. 2556
เลขทะเบียน..... 209127
เลขเรียกหนังสือ.....

3.3.1 ความเชื่อทางพุทธศาสนา หมายถึง ความเชื่อตามหลักกรรมคำสอนของพุทธศาสนา ได้แก่ การเชื่อเรื่องการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เชื่อว่าตนกระทำสิ่งใดไว้ย่อมได้รับผลตอบแทนตามที่ตนกระทำนั้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งดีหรือไม่ดีก็ตาม

3.3.2 การปฏิบัติทางพุทธศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนตามหลักพื้นฐานของพุทธศาสนาโดยมีแนวทางในการปฏิบัติเบื้องต้น ได้แก่ ทาน ศีล ภาวนา โดยมีมุ่งหวังให้เกิดความสงบสุขแก่ชีวิตของคนทั้งในชาตินี้และชาติหน้า

3.3.3 วิถีชีวิตทางพุทธศาสนา หมายถึง การเลือกกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตที่อยู่ในแนวทางการอบรมสั่งสอนของศาสนา เช่น การบริโภค การพักผ่อน การทำงานอดิเรก การช่วยเหลือผู้อื่น การร่วมกิจกรรมของสังคม เป็นต้น

3.4 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในหน่วยงาน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางสังคมและการทำงานของข้าราชการตำรวจ ประกอบด้วย พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน และสวัสดิภาพ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ

3.4.1 พฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา หมายถึง การแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของผู้บังคับบัญชา ได้แก่ การประชุมชี้แจงนโยบายการปฏิบัติงาน การสั่งการและมอบหมายหน้าที่ในการปฏิบัติงาน การวางระบบตรวจสอบรายงานผลการปฏิบัติงาน การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษาปัญหาส่วนตัวและปัญหาจากการปฏิบัติงาน การให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการปฏิบัติงาน การวางแผนและแนะนำวิธีการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง การให้ความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน การไม่มีเรื่องขัดแย้งกับผู้บังคับบัญชา การแสดงความรับผิดชอบต่อข้อผิดพลาดที่มอบหมายให้ปฏิบัติตามหน้าที่ ความคิดริเริ่มในการแก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงาน และการสนับสนุนให้กำลังใจในการปฏิบัติงาน

3.4.2 สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน หมายถึง บริบทและสภาพแวดล้อมของหน่วยงานที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ได้แก่ นโยบายการปฏิบัติงานที่สามารถปฏิบัติได้ นโยบายการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง มีการประสานงานระหว่างหน่วยงานอย่างเป็นระบบ มีโอกาสได้ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน อุปกรณ์และเครื่องมือในการปฏิบัติงานมีความเหมาะสม

เพียงพอ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ สามารถเบิกจ่ายได้สะดวกและทันเหตุการณ์ และปริมาณงานที่รับผิดชอบเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่

3.4.3 พฤติกรรมของเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การแสดงออกในด้านต่าง ๆ ของสมาชิกในหน่วยงานที่ไม่ใช่ผู้บังคับบัญชาโดยตรง ได้แก่ การแสดงความชื่นชมในผล การปฏิบัติงานของตน การให้ความไว้วางใจในการปฏิบัติงาน การมีโอกาสดำเนินการและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ แก่เพื่อนร่วมงาน การปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อนร่วมงาน ได้ด้วยดี สามารถพูดคุยปัญหาหรือขอคำปรึกษาจากเพื่อนร่วมงานได้ เพื่อนร่วมงานให้ยินดีให้ความช่วยเหลือเมื่อเกิดปัญหา เพื่อนร่วมงานต่างแสดงความมีน้ำใจไมตรีต่อกัน และไม่มีปัญหาขัดแย้งกับเพื่อนร่วมงาน

3.4.4 สวัสดิภาพ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ หมายถึง สภาพที่ทำให้เกิดความมั่นใจว่า จะได้รับผลตอบแทนและการช่วยเหลือดูแลจากหน่วยงานอย่างเพียงพอ ได้แก่ การได้รับการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนอย่างยุติธรรม มีโอกาสได้รับ การเลื่อนขั้นเงินเดือนตามความสามารถ ได้รับการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาตนเอง ตำแหน่งงานมีโอกาสถูกกลั่นแกล้งหรือ โยกย้ายได้ยาก เงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้รับเพียงพอต่อค่าครองชีพในปัจจุบัน เงินเดือนและค่าตอบแทนที่ได้เหมาะสมกับภาระงานที่รับผิดชอบ ได้รับเบียดเบียนหรือค่าตอบแทนต่าง ๆ ตามความเป็นจริง หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการบ้านพักอาศัยให้เหมาะสม หน่วยงานมีการจัดสวัสดิการเงินกู้ให้เหมาะสม และได้รับสวัสดิการความช่วยเหลือที่เหมาะสม เช่น ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้าน ค่าการศึกษาบุตร เป็นต้น

4. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ หมายถึง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ หรือกิจกรรมสำหรับการพัฒนาตำรวจระดับต่าง ๆ ให้มีความประพฤติที่ดีงามและเหมาะสมอันจะช่วยให้ตำรวจสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความเจริญก้าวหน้าและสร้างเสริมเกียรติภูมิของข้าราชการตำรวจครอบคลุมตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. 2551

5. ตำรวจ หมายถึง ข้าราชการตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะข้าราชการตำรวจที่นับถือศาสนาพุทธซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 93.6 ของข้าราชการตำรวจทั้งหมด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจซึ่งจะช่วยให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถแก้ปัญหาหรือวางแผนพัฒนาจริยธรรมสำหรับตำรวจได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ
2. ได้แนวทางในการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานที่ตรงกับลักษณะความต้องการของข้าราชการตำรวจอย่างแท้จริงซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น
3. ใช้ผลการศึกษาเป็นข้อเสนอแนะสำหรับผู้บังคับบัญชาระดับสูงเพื่อกำหนดนโยบายในการพัฒนาจริยธรรมในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจให้สัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้น